

NANSEN DIJALOG CENTAR OSIJEK

REZULTATI ISTRAŽIVANJA PROVEDENOG U OPĆINI BOGDANOVCI (SAŽETAK)

Uvod

Tijekom 2007. godine Nansen dijalog centar iz Osijeka proveo je istraživanje u sva tri naselja općine Bogdanovci i to na način da su istraživači obilazili obitelji koje su bile voljne sudjelovati u projektu i s njima vodili razgovor o temama važnim za život u selu. Osim toga, svi su ispitanici popunjavali isti upitnik koji je sadržavao 85 pitanja. U ispitivanju je ukupno sudjelovalo 88 ispitanika (obitelji). U ovom sažetku, namijenjenom ispitanicima, prikazujemo najbitnije rezultate tog ispitivanja.

Općinu Bogdanovci čine tri sela: Bogdanovci, Petrovci i Svinjarvci. Općina je izrazito nacionalno raznolika (Hrvati, Rusini, Srbi, Ukrajinci, Albanci i drugi). Osim toga, dio današnjeg stanovništva bio je tijekom Domovinskog rata prognan iz svojih kuća te se vratio nakon mirne reintegracije (povratnici). Dio stanovnika nije napuštao svoje domove (ostalnici) a dio stanovnika je tek doselio u ova mjesta poslije mirne reintegracije (dospeljenici).

Rezultati

Ekonomska situacija u općini

Iz dobivenih podataka vidljiva je teška ekonomska situacija stanovništva u općini Bogdanovci. Razlog tome je velika nezaposlenost jer 37,5 % svih ispitanika traži posao s tim da su vrlo mali izgledi da ga i dobiju (tvornice u kojima su mnogi radili prije rata nisu obnovljene). To predstavlja jedan od najvećih problema s kojima se stanovnici ovih mjesta suočavaju. Većina stanovništva se bavi poljoprivredom (kao glavnim ili kao dodatnim zanimanjem) koja iziskuje puno rada, a jedva omogućuje egzistenciju. Plodna zemlja i marljivi ljudi trebali bi biti dobra osnova za uspjeh i napredak u ovoj grani privrede. Međutim, usitnjena gospodarstva, nedostatak mehanizacije (uništeno i otuđeni u ratu), staračka domaćinstva, neriješen plasman robe, neredovita isplata poticaja i sl. predstavljaju velike zapreke i uzrok su stagnacije u poljoprivredi.

Ekonomsku situaciju smatra dobrom 22% ispitanika iz Svinjarevaca, 10% ispitanika iz Petrovaca i samo 6,6% ispitanika iz Bogdanovaca. Prema izjavama većine ispitanika teška ekonomska situacija, nezaposlenost, život od mirovina i nepostojanje perspektive za mlade glavni su izvori njihova nezadovoljstva.

Društveni život u selu

Prema odgovorima ispitanika većina njih se druži sa sumještanima koji ne pripadaju njihovoj obitelji. Tako je 73,30 % ispitanika iz Bogdanovaca i 80% ispitanika iz Petrovaca odgovorilo da su ta druženja česta dok 33,3% ispitanika iz Svinjarevaca smatra da se druže često a njih 50% da se druže ponekad.

Organiziranih društvenih događanja po mišljenju ispitanika u svim selima je puno manje a na pitanje o tome tko sudjeluje u tim društvenim zbivanjima odgovori su sljedeći:

	svi sudjeluju	ja/moји sudjeluju	ne sudjelujem	sudjeluje skupina koja nije moja
Bogdanovci	46,6 %	26,6 %	10 %	3,3 %
Petrovci	20,0 %	22,5 %	25 %	15 %
Svinjarevci	5,5 %	27,7 %	22,2 %	5,5 %

Jedan dio ispitanika na ovo pitanje nije odgovorio ili je odgovorio s „ne znam“ što se osobito može uočiti kod ispitanika iz Svinjarevaca (ne znam 16,6% i bez odgovora 22,2%).Veliki broj ispitanika nema baš ideju o tome kakva bi društvena događanja voljeli imati u selu što je vidljivo iz odgovora na to pitanje:

	<u>Bogdanovci</u>	<u>Petrovci</u>	<u>Svinjarevci</u>
- Nešto za mlade	20%	12,5%	5,5 %
- Sportske aktivnosti	10 %	7,5%	-
- Kulturne manifestacije	10%	7,5%	5,5%
- Poboljšanje postojećih	3,3 %	7,5%	11,1%
- Udruge	3,3%	-	11,1%
- Ne znam(bez odgovora)	53,3%	65%	66,5%

Može se zaključiti da veći dio ispitanika osjeća nedostatak društvenog života u selu, ali nemaju ideju o tome čime bi se mogao taj život obogatiti.

Unatoč tome, ne bi se moglo reći da ljudi nisu zadovoljni životom u svom selu:

Zadovoljno je ili donekle zadovoljno životom u selu 73% ispitanika iz Bogdanovaca, 78% ispitanika iz Petrovaca i 83% ispitanika iz Svinjarevaca (s tim da je tu puno više onih koji su samo donekle zadovoljni). Izričito nezadovoljnih je u Bogdanovcima 10%, u Petrovcima 22,5% a u Svinjarevcima 11,1%.

Ispitanici su zadovoljni :

	<u>Bogdanovci</u>	<u>Petrovci</u>	<u>Svinjarevci</u>
- samim životom na selu:	26%,	15%	22,2%
- međuljudskim odnosima	20%	15%	5 %
- mirom	10%	10%	33,3%
- povratkom	6,6%	-	11,1%
- gospodarskom situacijom	6,6%	7,5%	-

Prema mišljenjima ispitanika život na selu je mirniji, nema prometne gužve i buke, ljudi se tu osjećaju dobro jer se međusobno poznaju, žive među svojim. Zadovoljniji su oni koji su zaposleni ili na bilo koji način mogu priskrbiti potrebno za život, koji imaju osiguranu materijalnu egzistenciju.

Ispitanici nisu zadovoljni:

	<u>Bogdanovci</u>	<u>Petrovci</u>	<u>Svinjarevci</u>
- ekonomijom	40 %	32,5%	44,4%
- infrastrukturom	20 %	7,5%	11,1%
- međuljudskim odnosima	13,3%	12,5%	5,5%

Glavni izvori nezadovoljstva u sva tri mjesta je ekonomska situacija. Ispitanici ističu da da je na selu sve manje mladih koji bi mogli biti pokretači razvoja. Osim toga, na selu za mlade nema zabave, nemaju kamo izlaziti. Mlade obitelji s djecom se npr. nisu vratili u Petrovce, a ispitanici navode i mnoge druge probleme u tom mjestu kao što su razjedinjenost – podijeljenost na povratnike i ostalnike, nedovoljna zdravstvena zaštita, sve ulice nisu asfaltirane itd. U Bogdanovcima se ističe podjela na branitelje i one koji to nisu bili, osjeća se razjedinjenost po političkim pitanjima, ratna stradanja su trajna tema razgovora, a često i nesuglasica, među ljudima. Ispitanici iz Svinjarevaca ističu nedostatak pošte i doma zdravlja kao i udaljenost od središta općina.

Unatoč poteškoćama i nezadovoljstvu, većina ispitanika iz Bogdanovaca (63,3%) i Petrovaca (55,%) ne bi promijenila mjesto prebivanja, dok je 55,5% ispitanika iz Svinjarevaca izjavilo da bi to učinili kad bi im bilo moguće.

Međuljudski odnosi

Ispitivanje pokazuje da su ljudi kontaktirali sa svojim sumještanima i tijekom progonstva. Tih kontakata je bilo najviše među ispitanicima iz Petrovaca (83,3%) a nešto manje iz Svinjarevaca (30,7%) i Bogdanovaca (23,3%). Jednako tako izjavljuju i ostalnici iz Petrovaca (njih 62%) i Svinjarevaca (33,3%) da su kontaktirali sa svojim prognanim sumještanima. Da su ljudi i u tim ratnim situacijama i sukobima djelomično imali potrebu kontaktirati sa svojim sumještanima pozitivan je znak čvrste povezanost unutar zajednice.

Ispitanici su procjenjivali međunacionalne odnose odmah poslije mirne reintegracije i one kakvi su sada.

U Bogdanovcima, koji su naseljeni većinskim hrvatskim stanovništvom, međunacionalni odnosi su procijenjeni kao dobri ili vrlo dobri i po povratku iz progonstva i sada.

Samo 25% povratnika iz Petrovaca zateklo je dobre međunacionalne odnose dok je 33,3% ispitanika izjavilo da su ti odnosi bili loši a 8,3% smatra da su bili jako loši. Slično razmišljaju i ostalnici iz Petrovaca: po njima su poslije povratka ljudi u selo vladali pretežno loši međunacionalni odnosi (28,5%), ili ni dobri ni loši (38%) a samo 19% smatra da su ti odnosi tada bili dobri. Današnju situaciju vide i jedni i drugi drugačije. Povratnici smatraju da su ti odnosi dobri (41,6%) a samo 16,6% smatra da su odnosi i dalje loši. Većina ostalnika doživljava odnose u Petrovcima dobrim (52,3%) ili jako dobrim (19%) dok ih 4,75% smatra lošim. Određeni broj i povratnika (41,6%) i ostalnika (9,5%) doživljava odnose „ni dobrim ni lošim“ što ukazuje na to da dio ljudi međusobno ne kontaktira tj. da su povezani vjerojatno samo sa „svojima“ i tako nemaju nikakav odnos s pripadnicima drugih nacionalnosti.

U Svinjarevcima je također uočljiva promjena u odnosima od vremena povratka do današnjih dana. Po dolasku ti su odnosi bili jako loši po mišljenju 23% ispitanika a lošima ih je označilo 30,7% ispitanika. Dobri su bili samo za 15,3% ispitanika, a ni dobri ni loši za 23% njih. Danas više nitko te odnose ne doživljava jako lošim, a isti je postotak onih koji ih doživljavaju lošim (30,7%). Značajno se povećao broj onih za koje su odnosi dobri (30,7%) ili čak jako dobri (7,6%). I dalje gotovo jedna trećina smatra da odnosi nisu ni dobri ni loši.

Uočljivo je poboljšanje međunacionalnih odnosima s obzirom na one koji su vladali prije desetak godina. Takvo mišljenje zastupaju pripadnici svih triju skupina: povratnici, ostalnici i doseljenici. Od vrlo nategnutih odnosa pri mirnoj reintegraciji, kada su se pojedine skupine izbjegavale, kada je bilo provokacija, sada je stanje bolje ali ni do danas se nije u potpunosti razvilo zajedništvo. Osjećaj zajedništva nešto je veći u Bogdanovcima i Petrovcima. Osjećaju se utjecaji suvremenog načina življenja: ljudi se manje druže, svatko živi svoj život unutar svoja „četiri zida“, manje je međusobne komunikacije, ali još su dijelom prisutni i tradicionalni odnosi: ljudi se u nevolji ispomažu, dobrosusjedski odnosi i sl.

Na pitanje o zajedništvu među sumještanima ispitanici iz triju sela dali su dosta različite odgovore što možemo najbolje uočiti iz pregleda odgovora u sljedećoj tablici:

	NE postoji osjećaj zajedništva među sumještanima	donekle postoji osjećaj zajedništva	DA postoji osjećaj zajedništva među sunještanima
Bogdanovci	36,6 %	23,3%	40 %
Petrovci	32,5 %	37,5 %	25 %
Svinjarevci	66,6%	27,7%	5,5%

Dakle, po mišljenju ispitanika, zajedništvo među sumještanima ne osjeća se u potpunosti niti u jednom selu. Nešto je bolja situacija u Bogdanovcima, a najmanje je zajedništva u Svinjarevcima.

S obzirom na međuljudske odnose, budućnost sela vidi kao zajedništvo 43,3% ispitanika iz Bogdanovaca i 50% ispitanika iz Petrovaca, a samo 11,1% iz Svinjarevaca. Podjeljenost je perspektiva za 26,6% ispitanika iz Bogdanovaca, 15% iz Petrovaca i 11,1% iz Svinjarevaca, a da će odnosi ostati isti kao do sada misli 20 % ispitanika iz Bogdanovaca, 22,5% iz Petrovaca i čak 44,4% iz Svinjarevaca. Određeni broj ispitanika iz svakog sela nije dalo odgovor na ovo pitanje.

S obzirom na ekonomsku situaciju, najoptimističniji su ispitanici iz Bogdanovaca. Njih 36,6% očekuje razvoj, 23,3% smatra da će stanje ostati kakvo je sada a 26,6 % očekuje još težu situaciju u budućnosti. Ispitanici iz Petrovaca u 55% slučajeva očekuju pogoršanje stanja, 22,5% situaciju jednaku sadašnjoj, a smo 17,5 % razvoj, dok 72,2% ispitanika iz Svinjarevaca očekuje težu situaciju u budućnosti, 11,1%, istuu situaciju a razvoju se nada 16,6% ispitanika.

Odnosi među selima u općini

Sva složenost odnosa među selima u općini vidljiva je iz odgovora na pitanje o tome:

	Bogdanovci	Petrovci	Svinjarevci
- nepostojeći	30 %	22,5 %	22,2%
- loši + jako loši	36,6%	22,5%	33,3%
- dobri	13,3%	30 %	11,1%

Odrđeni broj ispitanika te odnose označio je s „ni dobri ni loši“, a dio njih na to pitanje nije odgovorilo.

Dakle, većina ispitanika trenutačnu situaciju unutar općine Bogdanovci ne vidi sjajnom: sela su prometno međusobno nepovezana pa se u sjedište općine – Bogdanovce- ne može doći izravno niti iz Petrovaca niti iz Svinjarevaca. Ne postoji tradicionalna povezanost među stanovništvom tih sela i prema mišljenju većine ova će se općina raspasti: 73,4% spitanika iz mjesta Bogdanovci predviđa raspad općine, a 23,3% opstanak. Stav ispitanika iz Petrovaca je: 47,5% da će se općina raspasti , a 27,5% da će opstati a 25% na ovo pitanje ne zna odgovor. Ispitanici iz Svinjarevaca također misle da će se općina raspasti (61,1%), samo 11,1% smatra da će opstati a ostali ili ne znaju (11,1%) ili nisu odgovorili (16,6%).

Pozitivna snaga leži u onoj manjini koja postoji u svakom selu, u onima koji odnose među selima doživljavaju dobrim i korektnim (što je u Petrovcima gotovo jedna trećina ispitanika) i koji određenim naporom, zalaganjem i radom mogu pozitivno utjecati na promjene stavova a samim tim dovesti i do poboljšanja odnosa među selima. Ako se u bliskoj budućnosti ne dogodi neki zahvat i sela ostanu u zajedničkoj općini, vrijedno bi bilo razmišljati o izgradnji te zajedničke budućnosti. Povezanošću u zajedničku općinu stanovnici dijele na neki način sličnu sudbinu, dakle upućeni su jedni na druge. Valjalo bi razmisliti o mogućim oblicima suradnje koja sada niti ne postoji ili je vrlo mala i to na kulturnom, sportskom, crkvenom i nekom planu. Međusobni susreti, razmjena iskustva, druženja, gostovanja kulturnih društava, folkloru, organizirano uzajamno posjećivanje prigodom seoskih proslava i dr. pridonijelo bi boljem upoznavanju stanovnika i uočavanju sličnih problema u sva tri sela.

Ispitanici nisu u potpunosti zadovoljni funkcioniranjem svojih mjesnih odbora, iako velik broj ispitanika niti ne zna što bi točno bila zadaća Mjesnih odbora. Na pitanje *Što vi mislite da bi trebali raditi Mjesni odbori, dobiveni su sljedeći odgovori:*

	Bogdanovci	Petrovci	Svinjarevci
NE ZNAM	73,3%	72,5%	16,6 %
Brinuti za selo	26,6 %	22,5%	22,2%
Brinuti o infrastrukturi	-	5%.	11,1%
Bez odgovora	-		50%

Ispitanici navode da bi im bilo važno da se Mjesni odbori brinu o dobrobiti svih stanovnika, da im budu na usluzi kada im to zatreba, da budu spremniji komunicirati s mještanima i da im u svakom pogledu osiguraju bolju budućnost. Istovremeno su svjesni toga da to nije u moći nekolicine ljudi, da za to treba sloga i dogovor cijelog sela.

Zaključak

Iz odgovora ispitanika vidljivo je da određeni problemi u funkcioniranju općine Bogdanovci postoje. Međutim, niti su ti problemi svojstveni za samo jedno selo, niti su ti problemi nerješivi. Normalno je da svi ljudi teže boljem, da za svoju sredinu žele bolje uvjete, za svoju djecu bolju budućnost. Kako bi općina u budućnosti funkcionirala na što veće zadovoljstvo njenih žitelja, valja napraviti prioritete za svako selo. Pod time se smatra jedan razvojni plan u kojem će svako selo izdefinirati ono što bi željeli postići u narednih 5-10 godina i to na planu izgradnje infrastrukture, otvaranja radnih mjesta, poboljšanja međuljudskih odnosa i sl. prema redosljedu važnosti. Sa sredstvima kojima raspolaže općina i onima koja bi se mogla dobiti putem raznih natječaja i projekata, treba pristupiti realizaciji zacrtanog plana po dogovorenom redosljedu važnosti koji su napravili mještani svakog sela. U aktivnosti planiranja uz mjesne odbore treba uključiti sve ljude koji imaju ideje i voljni su konstruktivno surađivati. Osim novca, za ostvarenje nekih ciljeva potrebna je i dobra volja, jedinstvo mještana, dobra međusobna komunikacija, tolerancija, razumijevanje. Neke od tih vještina mogu se steći učenjem i vježbanjem. Možda bi prvi korak ka napretku i razvoju bio baš taj: ponuditi zainteresiranim ljudima u svakom selu određenu edukaciju iz navedenih područja. Time bi se stvorili preduvjeti za ulaganje vlastitih snaga i vlastite inicijative za razvoj svoga mjesta. Iluzorno je čekati da se nešto dogodi, da nas se netko sjeti, da se nešto riješi „odozgor“. Uvijek veću šansu imaju oni koji sami nešto traže i pokreću. Važno je imati na umu da je često budućnost nas samih u našim vlastitim rukama.

I na kraju, zahvaljujemo svim sudionicima ispitivanja na suradnji!